

Holeby Visionsbeskrivelse 2024 - med overordnede lokalitets anbefalinger

Se desuden supplerende tegningsmateriale i fuld skala

Igennem hele året 2023 har Arkitekturværkstedet ApS/undertegnede arkitekt og formand Erhardt Tonnesen fra *BORGERFORENINGEN FOR HOLEBY OG OMEGN AF 2009* været i løbende dialog og tæt samarbejde om herværende *Holeby Visionsbeskrivelse 2024*, samt borgernes ønsker/behov i denne sammenhæng. Herunder oplistes følgende bylivs-skabende visioner og trivselsfremmende aktiviteter :

a) Holeby´s bycenter :

Holeby´s centralt beliggende og gennemgående *Vestervej* vil fortsat skulle være en vigtig livsnerve i byen, samt en ny handels- og turistmæssig let tilgængelig løsning for såvel byens egne borgere, såvel som diverse besøgende og turister på gennemrejse. En arkitektonisk opprioritering af *Vestervej* er således af afgørende betydning for fremtidens Holeby - eftersom seneste års lukninger af bibliotek, banker, skole, rådhus, plejehjem, dagligvare-butikker, boghandel, bil-mekanikere, de mange huse til salg, en række nedrivnings-truede bygninger, samt Movias nedlæggelse af Busruter etc. - har frembragt et alt for trist og øde byliv i dagens fremtoning, hvor flere og flere borgere, familier, skolebørn tilsyneladende føler sig presset til fraflytninger for at få hverdagslivet til at hænge lettere sammen

Luftfoto fra www.holeby.dk med tilladelse fra *BORGERFORENINGEN FOR HOLEBY OG OMEGN AF 2009*

b) Ny central Torve- og aktivitetsplads (herunder med årlige Loppermarkeder, december julemarked, byens årlige kage-konkurrence, samt fælles bymiddage før sommerens danse- og film-aftener) :

En central lokalitet ud til *Vestervej* i bymidten er oplagt til indpasning af Holeby´s nye Torve- og aktivitetsplads (jævnfør supplerende tegningsmateriale), og forudsætter fokus på nye arkitektoniske tiltag som vil kunne synliggøre denne centrale del af Holeby, trafik-forholdene, samt centrale placerings øvrige fordele. Koblinger til lokal biltrafik, diverse busser (lokaltrafik samt turist-trafik med de øvrige lollandske udflugtsmål), nem adgang til cykel- og gangruten "Østersø-stien" / "Jernbanestien" vil desuden være af afgørende betydning.

Foto af den foreslåede lokalitet til Holebys nye Torve- og aktivitetsplads, beliggende ud til Vestervejen i Holebys midte. Foto/arkitekt Hans Peter Hagens

Torve- og aktivitetspladsens anlægs- og driftsøkonomi minimeres i relation til helt enkle etablerings-principer, inkluderende bl. a. fire mindre rækker af fire nye bytræer (i alt 16 træer), omkranset af runde træ-bænke, samt simple sejldugsoverdækninger med mulighed for diverse former for studeplads-arealer, borde og stole til fælles bymiddage/fælles bespisninger, ny lyssætning etc.

Tryghedsskabende og dekorative lys-elementer, der vil kunne ses på lang afstand i aften- og nattetimerne, samt i de lange vintermåneder, er en vigtig sammenbindende faktor i ovennævnte sammenhæng. Som medvirker til at opprioritere denne nye

fælles spisefunktion centralt i Holeby, samt adgangen til de udendørs langborde med plads op til 80-120 spisende gæster. Som overdækkes med lette stål-, sejldugs- og telt-konstruktioner - med mulighed for simple opvarmningsprincipper i de mest regnfulde og kølige perioder af året - sammensat ud fra enkle anlægsprincipper som undertegnede oprindeligt har udviklet til Torvehallerne i København's udendørs arealer. Her kan bl. a. indtages diverse årstids-middage med lokale lollandske specialiteter, højtids-middage for Holeby's borgere, Dark-sky-middage - i samspil med udvalgt musik, dans etc. En række danske landsbyer henover Jylland, fyn, sjælland og "Sydøerne" har netop med voksende initiativer og held haft lokal succes med opprioriterede fællesspisninger/middagsarrangementer

Selve Torve- og aktivitetspladsen i Holeby foreslås udført placeret direkte ud til *Vestervej* (ved hjørnet af *Vensløkkevej*) på en måde, som tilgodeser enkle muligheder for opsætning af diverse midlertidige og sæsonbetonede stadepladser og aktiviteter (med varierede appetitvækkende ankomstseancer).

De udendørs stadekonstruktioner (med simple lette sejldugstage- og vægge, pladsbelægninger, belysninger etc) foreslås udført i grønne og røde farvenuancer - som er en smukke komplementær-farver. Herudover er intentionen at grøn symboliserer byens nye grønne Torve- og aktivitetsplads. Herværende forslag om at indarbejde markante farver vil være en arkitektonisk enkel og billig måde, at fremhæve denne nye vigtige lokallitet i Holeby. Som supplement hertil foreslås desuden, at der på yderste hjørne af *Vestervej/Vensløkkevej* udføres et ny tilhørende forhøjet lystårn/søjle (i lysende blå farve i aften- og nattetimerne, som vil kunne ses fra de fleste centrale bydele. Supplerende hertil, men bag den nye Torve- og aktivitetsplads foreslås desuden etableret nyt udendørs sommerkøkken med adgang til vand og el, hvor maden til fællesspisningerne/middagsarrangementerne vil kunne tilberedes af byens borgere og evt. udvalgte gæstekokke. Kombineret med eksempelvis en "fredagscafe" samt diverse serveringer af kaffe, the, vand, øl, sodavand, vin ect. (med indtjeningspotentiale for Holebys borgere og foreninger)

Ud fra ovennævnte helhedsvurderinger anbefales samlet set, at Holeby's Torve- og aktivitetsplads rummer op til maximum 16-20 lokale stadepladser (der vil kunne anvendes såvel til regionale fødevarer, de omtalte loppe-og julemarkeder etc.) nøje afstemt selve stadernes karakter, behov for køleteknik, overdækninger til at skærme for regn/vind/sollys etc. De i alt 16-20 lokale stadepladser foreslås desuden potentielt sammenstillet med et markant forstørret luftfoto eller maleri af Lolland som arkitektonisk baggrundsvæg/kulisse (med præcise røde angivelser/markeringer af, hvor de forskellige lollandske stadeholdere og produkter kommer fra på øen, suppleret med hjemmeside-links til disse stadeholderes regionale produkter og fødevarer). Denne Torveplads-bagvæg med luftfoto, eller maleri, anbefales såvel lyssat som arkitektonisk fremdraget på en måde hvor det er synligt ved ens ankomst til Holeby's Torve- og aktivitetsplads

På denne måde "brandes" Holeby's Torve- og aktivitetsplads og Lolland - med et

særligt fokus på regionale og lokale produkter, fødevarer og specialiteter – og bliver en slags "ambassadør" for omegnen.

c) Ny Danse- og Filmscene til sommerhalvåret, som kan transformeres til udendørs Skøjtebane i vintermånederne, lyssat i aften- og nattetimerne samt i mørkeste vintermåneder

Danse- og Filmscenen placeres, hvor Holeby´s lukkede og planlagte nedrivning af skole er placeret, således at "tomrummet" erstattes på positiv vis med nye aktiviteter, der vil kunne kobles direkte sammen med områdets eksisterende Medborgerhus, børnehave, Holeby-hallen, samt Holeby´s Folkepark etc. Evt. mindre koncert-tiltag er også en potentiel mulighed i samarbejde med lokale børn- og unge-initiativer/tilbud, samt Holeby Kirke og dennes lokale initiativer, samt indpasning af en Petanque-bane.

Foto af den endnu ikke nedrevne skolebygning som basis for den foreslåede fremtidige lokaltitet til byens nye Danse- og filmscene i sommermånederne - samt skøjtning i vinterhalvåret - beliggende ud til Vestervej mellem Holeby-hallen og Holeby´s medborgerhus. Foto/arkitekt Hans Peter Hagens

Visionen går ud på at skabe et markant ny rund plads-funktion med trædefaste og skridsikre belægninger - i en diameter på cirka 20-24-28 meter, som vil fungere som Holeby´s nye Danse- og Filmscene i sommerhalvåret, og som kan transformeres til

udendørs Skøjtebane i vintermånederne (lyssat i aften- og nattetimerne samt i mørkeste vinter måneder).

I randen rundt om den centrale runde Danse- og Film-scene foreslås to lette overdækninger bestående af simple stål-, sejldugs- og telt-konstruktioner udført som to halvcirkelformede "svævende tage" der omkranser "scenen" og beskytter mod regn, blæst og sne - og med mulighed for opstilling af bænke, stole, borde, adgang til el, mobil film-og computer-fremviser, mobilt musikanlæg, samt simple opvarmningsprincipper i de mest regnfulde og kølige perioder af året - sammensat ud fra enkle anlægsprincipper i slægt med Torve- og aktivitetpladsens beskrevne konstruktioner. Disse udendørs overdæknings-konstruktioner foreslås her dog udført i blå og orange farvenuancer - som ligeledes er smukke komplementær-farver - men ud fra samme princip som nævnt under forrige punkt om Torve- og aktivitetpladsen.

Om sommeren kan opsættes filmværred ligeledes i lette konstruktioner som ovenfor beskrevet, mens vinterhalvåret betyder overrisling/frysning af det runde pladsareal. Petanque-banen foreslås placeret i tæt afstand lige op til de beskrevne sejldugs-overdækninger så "spillerne" vil kunne søge ly for regn, blæst etc.

Hvordan håndteres nedrivningstomter og kondemneringstruede bygninger i byens rækker af huse i fremtidens Holeby

Hvad angår nedrivningstomter og potentielt kondemneringstruede bygninger i Holebys ellers fine rækker af huse - ikke mindst langs hovedgaden *Vestervej* - er det meget vigtigt at anviser alternative løsnings-principper for i fremtidens bybilled. De arkitektoniske sigtelinier mellem husrækkerne vil nemlig kunne bevares med enkle grønne og fysisk samlende tiltag, i det tilfælde at huse skulle blive nedrevet eller komme til at ligge som faldefærdige og ikke tilstrækkeligt vedligeholdte huse.

En oplagt og meget enkel vision går ud på, at etablere sammenbindende pergolaer i lærke- og cedertræ (som er selv-imprægnerende og derfor mindre vedligeholdelseskrævende) i ovennævnte boligernes samlende sigtelinier - og lad disse begrønne med smukke varianter af klatreroser, vinranker, klatrende clematis, caprifolie, brombær, hindbær m. fl. - suppleret med opsætning af særlige fuglekasser med forskellige hulstørrelser alt efter hvilke sangfugle beboerne måtte foretrække i nabolaget. Desuden indpasses særligt udvalgte blomstrende frugt-træer med omkransende runde bybænke omkring hver stamme. Her kan naboer og byens beboere således få nogle fine grønne og duftende frirum, tilmed med ekstra fuglesang og spiselige indslag i form af de af borgerne udvalgte frugter og bær til udplantning.

Disse grønne frirum vil også på udvalgte steder kunne suppleres med udendørs malerier og skulpturer - tilpasset Holebys skala og de enkelte lokaliteter - potentielt udført af byens yngre generationer igennem Fritids-, skole- og sportsordninger o. lign. for på

denne måde at at fremmane tilhørsforhold. Sidstnævnte et princip den amerikansk-danske ungdomsforsker Åse Eriksen for årtier tilbage anbefalede danske kommuner for at imødegå hærverk og kedsomhed. Opnået gennem smukke fælles resultater og samarbejder, hvor det enkelte individ har mulighed for selv at påvirke helheden.

Fotos fra Holebys centrale og gennemgående hovedgade, Vestervej, med huse i rækker ud til vejen sammen med deres mindre for- og baghaver, hvorimellem er en del huse til salg og hvor der forefinder kondemneringstruede bygninger, og derfor på sigt flere potentielle nedrivningstomter. Fotos/arkitekt Hans Peter Hagens

Opprioritering af "Østersø-stien" / "Jernbanestien"

"Østersø-stien" / "Jernbanestien´s" natur-rute som passerer midt igennem centrale Holeby må betragtes som en vigtig livsline. Med mulighed for indpasning af årstidsbestemte funktioner og aktiviteter, såsom fokus på diverse opgraderede motionspotentialer, arkæologiske lokaliteter, vejvisninger til lokale gårde med overnatninger/ bespisning, særlige beskyttede naturområder, samt fokus på sjælden vild flora og fauna, skiltning om næmeste bademuligheder, fiskeri, vigtigste oplysninger om sikre og mest naturskønne ruter til Rødby, Maribo etc. Samt for at øge dette områdes biodiversitet foreslås på en lokalitet tæt på "Østersø-stien" / "Jernbanestien´s" nordlige tilslutning til Holeby desuden udgravning af mindre sø. Sidstnævnte med eventuelle muligheder for sommer- og vinterdyb – evt. knyttet til ny mobil mini-sauna i træ med lille ildsted som varmekilde, og placeret på simple indstillelige søjler ud i vandet

Fotos af "Østersø-stien" / "Jernbanestien´s" passage gennem Holebys centrale pladsdannelse og gennemgående hovedgade, Vestervej, er at betragte som en vigtig livsline med muligheder for indpasning af årstidsbestemte funktioner og aktiviteter, samt vejvisninger til områdets vigtigste pejlemærker. Fotos/arkitekt Hans Peter Hagens

Ny Holeby-Skov og ny Holeby Blomstereng

Alle borgere bidrager med frø - fra hhv. ønskede træer og vilde blomster - som på en fastsat festdag sammen drysses ud på nyharvet jord, som en lokal landmænd anbefales at udføre på frivillig basis som støtte til denne overordnede vision for Holeby. Haveplanen til den danske arkitekt Jørn Utzon´s berømte gårdhavebebyggelse *Kingohusene* i Helsingør udførtes på en lignende facon – med landskabsarkitekten Jørn Palle Schmidt som planlægger - og var netop med til at skabe fællesskab og på sigt meget smukke omkransende skov- og eng-arealer i mindre skala tæt ved de enkelte boliger og disses friarealer.

Lokaliteten tager udgangspunkt i de kommunalt og statsligt ejede jorde nord for *Vestervej*, og som forlængelse af den her i Visionsbeskrivelsen foreslåede ny Torve- og aktivitetsplads ved hjørnet af *Vensløkkevej*. Som beskrevet under forrige punkt foreslås desuden udgravet en ny mindre sø, hvor områdets biodiversitet øges gennem

udplantning af diverse vandranunkler, gule og hvide åkander, iris, vand-pileurt, samt diverse mynte-sorter og mose-pors (sidstnævnte til såvel pryde og som køkkenurter tilgængeligt for borgerne)

”Byggelegeplads” til tilbageværende børn ud for *Det Historisk Arbejdende Værksted* i Holeby´s centrale dele

Da landskabsarkitekt C. Th. Sørensen i 1950'erne foreslog verdens første byggelegeplads var det en verdens-sensation, som ramte internationale aviser. Siden har meget få byggelegepladser set dagens lys i Danmark, men netop byer som Holeby med dalende børnetal og mindsket byliv synes det at være oplagt at indtænke denne funktion tæt ved byens centrale dele. En konkret placeringsmulighed kunne være at lade en mindre byggelegeplads grænse op til *Det Historisk Arbejdende Værksted* i Holeby´ da børnenes håndværkskunken og formåen således kan assisteres med en venlig voksenhånd om nødvendigt. Byggelegeladser er også oftest stærkt inspirerende for voksne og kreative sjæle, hvorfor synergi-virkningerne vil kunne gå begge veje.

Den overordnede mening med en byggelegeplads - hvor der typisk ikke findes klassiske gynger, lege-og klatrestativer etc. - er at det netop er børnenes egen fantasi som skal gives plads og udfordringer

Eksempel på byggelegeplads, hvor der typisk ikke findes klassiske gynger, lege-og klatrestativer etc. eftersom det er børnenes egen fantasi som skal gives plads. Foto : Wikipedia

Ny allé af Spise-kastanje-træer op til Holeby Kirke

For at opgradere og sammenbinde Holeby Kirke og Holeby´s Folkepark, der grænser op hertil foreslås udplantet en ny allé af Spise-kastanje-træer op til Holeby Kirke. Det vil gøre adgangen til kirken smukkere, samt også mere majestætisk. Hertil kommer, at byen så vil kunne skabe en poetisk lille tradition med at samle de modne Spise-kastanjer sammen i oktober måned hvor de er klar til plukninger og opsamlinger. Ligesom det kan opleves i Liselund Slotspark på Møn hvert efterår, og som også Kongens Have i København er yndet for. Så plads til Poesien på dette stræk

Der foreslås udplantet en ny allé af Spise-kastanje-træer op til Holeby Kirke, samt at byen på sigt skaber en poetisk lille tradition med at samle de modne Spise-kastanjer sammen i oktober måned hvor de er klar til plukninger og opsamlinger. Foto/arkitekt Hans Peter Hagens

Målgrupper og Konklusioner for Holeby Visionsbeskrivelse 2024

Der er tre målgrupper for fremtidens Holeby. Målgrupperne fordeler sig på tre differencierede, nemlig først og fremmest byens egne borgere, ligefra lokale børn, unge, henover midaldrende og de ældre generationer. Den anden målgruppe er tilrejsende

gæster og turister spændende fra diverse familiebesøg, sommerhusgæster (ejere, lejere, udlejere), campister i forskellige former, cykel-entusiaster etc. Mens den tredje målgruppe er Lollandske borgere udenfor Holeby og nærområdet, som vil kunne tiltrækkes gennem ovennævnte og gennemgåede nye kulturelle aktiviteter

Udover tæt samarbejde/dialog med *BORGERFORENINGEN FOR HOLEBY OG OMEGN AF 2009* (og her i gennem foreningens sponsorer), samt desuden øvrige lokale erhvervsrepræsentanter, *Det Historisk Arbejdende Værksted i Holeby*, *Holeby idrætsforening (HIF)* er det desuden meget vigtigt at samarbejde bredt med lokale jagt- og fiskeriforeninger, Lokalhistorisk Arkiv, øvrige regionale sports- og gymnastikforeninger, diverse børne-, ungdoms- og pensionist-initiativer, beboer- og sommerhusforeninger, lokale husholdnings-arrangementer for blot at fremdrage en række eksempler på *Holeby Visionsbeskrivelse 2024*'s ønske om at favne bredt og klare anbefalinger om at samarbejde på tværs af lokale interesser i såvel Holeby som øvrige lollandske nærområder og byer.

Holeby Visionsbeskrivelse 2024's helt overordnede og gennemgående konklusioner har sit fokus på markante opgraderinger af følgende tre faktorer :

Opprioriterede bylivs-tiltag og fællesskabsfølelser opnået gennem lokale trivsels-fremmende aktiviteter og forgrønninger

Fremme diverse fælles kulturelle Holeby-tiltag med indbyggede muligheder for økonomiske indtjeningspotentialer i mindre skala for Holebys borgere og foreninger gennem ovennævnte tiltag. Omfattende lokale familier, børn, unge, henover midaldrende og de ældre generationer

Modvirke den stigende tendens til at lokale borgere, familier, skolebørn tilsyneladende har følt sig presset til fraflytninger i gennem seneste årti